

ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์^๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎไว้ ดังต่อไปนี้

ว่าด้วยการทำพินัยกรรม

ข้อ ๑ ผู้ใดจะทำพินัยกรรมเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองหรือเอกสารลับ ให้ทำคำร้อง แสดงความจำนงตามแบบของเจ้าพนักงานยื่นต่อกรมการอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอใด ในราชอาณาจักรก็ได้

ถ้าจะทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ณ สถานที่นอกที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ กรมการอำเภอผู้มีอำนาจรับทำพินัยกรรมนั้น คือ กรมการอำเภอเจ้าของท้องที่ ซึ่งสถานที่ทำพินัยกรรมนั้นตั้งอยู่

ข้อ ๒ ในการทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่พินึกนั้นไปแสดงต่อกรมการอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ

ข้อ ๓ พยานในการทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง หรือเอกสารลับนั้น ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำมาเอง ถ้าไม่สามารถจะหามาได้ จะขอให้กรมการอำเภอช่วยจัดหาให้ก็ได้ แต่จะต้องเสียค่าป่วยการให้แก่พยานตามที่กรมการอำเภอจะกำหนดตามอัตราในข้อ ๑๙ แห่งกฎนี้

ความในข้อนี้ให้ใช้ถึงสามด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๔ เมื่อจะทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง หรือเอกสารลับให้แก่ผู้ทำที่มีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้เยาว์อายุยังไม่ครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ หรือเป็นบุคคลวิกลจริต ซึ่งอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความสามารถตามกฎหมาย ให้กรมการอำเภอสอบสวนเหตุการณ์ และรายละเอียดอันอาจเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาถึงความสามารถตามกฎหมายของผู้นั้น ทำเป็นบันทึกขึ้นไว้ประกอบเรื่องด้วย

ข้อ ๕ ผู้ใดร้องขอให้กรมการอำเภอไปทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง นอกที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ต้องจัดหาพาหนะสำหรับรับส่งกรมการอำเภอด้วย

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕/-/หน้า ๒๖๙/๔ สิงหาคม ๒๔๘๑

ข้อ ๖ ให้กรรมการอำเภอมีสมุดทะเบียนพินัยกรรมตามแบบของกระทรวงมหาดไทย สำหรับจดทะเบียนพินัยกรรมซึ่งทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองหรือเอกสารลับ และสมุดทะเบียนพินัยกรรมนั้น ให้มีข้อความดังต่อไปนี้

(๑) วัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม หรือที่นำพินัยกรรมมาจดทะเบียน

(๒) แบบพินัยกรรม

(๓) ชื่อผู้ทำพินัยกรรม และสถานที่อยู่

(๔) ในกรณีที่พินัยกรรมทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมือง ชื่อผู้จัดการมรดก ถ้ามี หรือถ้าไม่มีผู้จัดการมรดก ชื่อบุคคลผู้ได้รับทรัพย์มรดกโดยพินัยกรรม หรือโดยสิทธิโดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด ในกรณีที่พินัยกรรมทำเป็นแบบเอกสารลับ ชื่อบุคคลซึ่งผู้ทำพินัยกรรมสั่งให้มอบพินัยกรรมให้เมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งชื่อบุคคลดังกล่าวไว้ใน (๔) นี้ตามที่เจ้าพนักงานต้องการ

(๕) ช่องหมายเหตุ สำหรับบันทึกข้อความว่า พินัยกรรมนั้น กรมการอำเภอเก็บรักษาไว้ หรือว่าได้มอบให้แก่ผู้ทำพินัยกรรมไปแล้ว หรือว่าเมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้วได้มอบให้แก่บุคคลผู้มีสิทธิจะรับมอบพินัยกรรมตั้งที่ระบุไว้ใน (๔) ข้างต้น

(๖) วัน เดือน ปี ที่กรมการอำเภอส่งมอบพินัยกรรม

(๗) ช่องสำหรับผู้รับมอบพินัยกรรมลงลายมือชื่อ

ถ้าพินัยกรรมนั้นเก็บรักษาไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ให้ออกใบรับให้แก่ผู้ทำพินัยกรรม และให้มีต้นขั้วใบรับเก็บไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นหลักฐานด้วย

ข้อ ๗ ในกรณีที่พินัยกรรมทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองให้คัดสำเนาพินัยกรรมไว้แล้วให้กรมการอำเภอลงลายมือชื่อ ประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญ

ข้อ ๘ พินัยกรรมซึ่งทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมือง หรือเอกสารลับนั้น ถ้าผู้ทำพินัยกรรมมีความประสงค์จะขอรับไปทันที ก็ให้มอบให้ไปได้เมื่อผู้ทำพินัยกรรมลงชื่อรับไปในสมุดทะเบียนแล้ว ถ้าผู้ทำพินัยกรรมมอบพินัยกรรมไว้กับกรมการอำเภอ แต่ภายหลังมีความประสงค์จะขอรับคืนไปก็ให้ทำได้ทุกเมื่อ และให้นำใบรับซึ่งได้ออกให้ไว้แก่ตนมาแสดง และให้ลงชื่อไว้ในสมุดทะเบียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

เมื่อกรมการอำเภอทราบว่ามีผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว ให้กรมการอำเภอแจ้งแก่บุคคลที่กล่าวไว้ในข้อ ๖ (๔) ว่าให้มารับเอาพินัยกรรมของผู้ตายไปได้ และเมื่อผู้นั้นได้นำพยานหลักฐานมาแสดงเป็นที่พอใจว่าเป็นตัวบุคคลนั้นจริง และเมื่อได้ลงชื่อไว้ในสมุดจดทะเบียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแล้ว ให้กรมการอำเภอมอบพินัยกรรมให้แก่ผู้นั้นไป

ตราใบใดที่ยังมิได้มอบพินัยกรรมให้แก่ผู้ทำพินัยกรรมหรือบุคคลอื่นผู้มีสิทธิรับพินัยกรรม แล้วแต่กรณี ให้กรมการอำเภอเก็บรักษาพินัยกรรมนั้นไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ โดยใช้ความระมัดระวังเช่นเดียวกับการเก็บหนังสือสำคัญในราชการ

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้มาขอรับการพินัยกรรมไม่ใช่ตัวผู้ทำพินัยกรรม กรมการอำเภอจะต้องสอบสวนถึงชื่อผู้ทำพินัยกรรมได้ตายแล้วด้วย

ข้อ ๑๐ เมื่อกรรมการอำเภอจะมอบพินัยกรรมให้แก่ผู้ที่มาขอรับพินัยกรรมดังกล่าว
มาในข้อ ๘ ให้เรียกให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ในต้นขั้วใบรับด้วย

ข้อ ๑๑ การมาขอรับพินัยกรรม หรือลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือรับ
พินัยกรรมตามข้อ ๘ และข้อ ๑๐ นั้น จะตั้งผู้อื่นมาทำการแทนก็ได้ แต่การตั้งแต่ให้มาทำแทนนั้น
จะต้องทำเป็นหนังสือมอบฉันทะ ถ้ามีเหตุควรสงสัยว่าใบมอบฉันทะนั้นไม่สมบูรณ์ ให้กรรมการอำเภอมี
อำนาจสอบสวนได้

ข้อ ๑๒ การจัดทำพินัยกรรมด้วยวาจาตามมาตรา ๑๖๖๓ แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์นั้น ให้กรรมการอำเภอบันทึกข้อความที่พยานนำมาแจ้งโดยมิชักช้า ถ้ากรรมการอำเภอ
สงสัยว่าจะมิได้มีการทำพินัยกรรมด้วยวาจาขึ้นตามที่ได้รับแจ้งไว้ก็ดี หรือสงสัยว่าข้อความที่นำมาแจ้ง
ไม่ตรงกับความจริงก็ดี ให้กรรมการอำเภอสอบสวนเหตุการณ์และรายละเอียดอันอาจเป็นประโยชน์แก่
การพิจารณาถึงความถูกต้องและแท้จริงแห่งเนื้อความที่พยานนำมาแจ้งนั้น จัดทำเป็นบันทึกขึ้นไว้
ประกอบเรื่องด้วย

พินัยกรรมที่สร้างขึ้นตามมาตรา ๑๖๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ให้
ยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในอัตราแห่งกฎนี้

ข้อ ๑๓ การเก็บรักษาและส่งมอบพินัยกรรมที่สร้างขึ้นตามมาตรา ๑๖๖๓ แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้กรรมการอำเภอปฏิบัติการตามความในข้อ ๖, ๘ และ ๙ แห่งกฎ
นี้เท่าที่สามารถจะทำได้

ว่าด้วยการตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก
การถอนการตัดมิให้รับมรดก และการสละมรดก

ข้อ ๑๔ ผู้ใดประสงค์จะแสดงเจตนาโดยทำเป็นหนังสือมอบไว้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่
เพื่อ
(๑) ตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก หรือ
(๒) ถอนการตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก หรือ
(๓) สละมรดก

ให้ทำคำร้องแสดงความจำนงตามแบบของเจ้าพนักงานยื่นต่อกรรมการอำเภอ ณ
ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอใดในราชอาณาจักรก็ได้

ข้อ ๑๕ หนังสือแสดงเจตนาที่ประสงค์จะมอบไว้ตามข้อ ๑๔ นั้น ถ้าได้ทำไว้แล้ว ก็
ให้ยื่นไปพร้อมกับคำร้อง แต่หนังสือนั้นจะต้องมี วัน เดือน ปีที่ทำ ภูมิลำเนาของผู้ทำและลงลายมือชื่อ
หรือมีเครื่องหมายอื่นแทนลายมือชื่อของผู้ทำหนังสือนั้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๙ และมีความชัดเจนระบุชื่อทายาทโดยธรรมที่จะตัดหรือจะถอนการตัดมิให้รับมรดก
หรือชื่อเจ้ามรดกที่ตนเจตนาสละมรดก แล้วแต่กรณี และถ้าเป็นหนังสือสละมรดกจะต้องไม่มีข้อความ

ว่าสละเพียงบางส่วนหรือมีเงื่อนไขเงื่อนไขเวลาอย่างใด ๆ

ถ้าผู้แสดงเจตนาประสงค์จะให้กรมการอำเภอจัดทำหนังสือดังกล่าวแล้วให้ กรมการอำเภอจัดทำ โดยเรียกค่าธรรมเนียมตามอัตราท้ายกฎนี้

ข้อ ๑๖ เมื่อกรมการอำเภอได้รับมอบหนังสือแสดงเจตนาตัดหรือถอนการตัด ทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดกหรือสละมรดกไว้จากผู้ใดแล้ว ให้ออกใบรับให้แก่ผู้นั้นไปฉบับหนึ่ง และ ให้มีต้นขั้วใบรับเก็บไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นหลักฐานด้วย

ข้อ ๑๗ เมื่อมีเหตุควรสงสัยว่าผู้ทำหนังสืออย่างใด ๆ ดังกล่าวไว้ในข้อ ๑๔ เป็น ผู้เยาว์หรือบุคคลวิกลจริต ให้นำความในกฎข้อ ๔ ว่าด้วยการทำพินัยกรรมมาปฏิบัติโดยอนุโลม

ในกรณีสละมรดก ถ้าปรากฏว่าผู้ทำหนังสือสละมรดกเป็นผู้เยาว์หรือบุคคลวิกลจริต หรือบุคคลผู้ไม่สามารถจัดทำกรงานของตนเองได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๔ ให้กรมการอำเภอเรียกให้ผู้นั้นแสดงหลักฐานว่าผู้นั้นได้รับความยินยอมของบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ อนุบาล หรือผู้พิทักษ์ แล้วแต่กรณี และได้รับอนุมัติจากศาลแล้ว จึงรับมอบหนังสือไว้

ข้อ ๑๘ หนังสือตัดหรือถอนการตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดก หรือสละมรดก นั้น ให้เป็นหน้าที่กรมการอำเภอจัดการเก็บรักษาไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอโดยใช้ความ ระมัดระวัง เช่นเดียวกับการเก็บหนังสือสำคัญในราชการ

ว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียม

ข้อ ๑๙ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ในที่ว่าการอำเภอ ฉบับละ ๕๐ บาท

ถ้าจะทำเป็นคู่ฉบับ ๆ ละ ๑๐ บาท

(๒) ค่าทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง นอกที่ว่าการอำเภอ ฉบับละ ๑๐๐ บาท

ถ้าจะทำเป็นคู่ฉบับ ๆ ละ ๒๐ บาท

(๓) ค่าทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ ฉบับละ ๒๐ บาท

(๔) ค่าทำหนังสือตัด หรือถอนการตัดทายาทโดยธรรม มิให้รับมรดกหรือสละมรดก ฉบับละ ๒๐ บาท

(๕) ค่ารับมอบเก็บรักษาเอกสารที่ระบุไว้ใน (๔) ฉบับละ ๒๐ บาท

(๖) ค่าคัด และรับรองสำเนาพินัยกรรม หรือเอกสารที่ระบุไว้ใน (๔) ฉบับละ ๑๐ บาท

(๗) ค่าพยาบาลและล่าม ให้ได้แก่พยานและล่ามเฉพาะที่ทางอำเภอจัดหา โดย พิจารณาจ่ายตามรายได้ และฐานะของพยานและล่าม ซึ่งควรได้รับค่าพยาบาลเมื่อมาอำเภอ ไม่เกิน วันละ ๕๐ บาท

^๒ ข้อ ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพินัยกรรมตามความในข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๑๖๗๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไว้ตามสภาพที่เป็นอยู่ในสมัยเมื่อประกาศใช้ ต่อมาสถานการณ์ทางการเงินเปลี่ยนแปลงไป จึงสมควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเสียใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^๓ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗/ตอนที่ ๗๘/หน้า ๘๒๑/๒๗ กันยายน ๒๕๐๓

